เรื่องเสร็จที่ ๑๘๒/๒๕๕๐

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การดำรงตำแหน่งทางวิชาการและระยะเวลาในการต่อเวลาราชการ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๕๐๙.๒/๑๗๖๓๖ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๑๙ กำหนดว่า “ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีตำแหน่งวิชาการระดับศาสตราจารย์หรือระดับรองศาสตราจารย์ซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือเทียบเท่า เมื่ออายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในสิ้นปีงบประมาณ อาจให้รับราชการเพื่อทำหน้าที่สอนหรือวิจัยต่อไปได้ จนถึงสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์...” และมาตรา ๗๒ กำหนดว่า “...และให้ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่ระดับรองศาสตราจารย์ขึ้นไป เมื่ออายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในสิ้นปีงบประมาณ อาจให้รับราชการเพื่อทำหน้าที่สอนหรือวิจัยต่อไปได้จนถึงสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์...” สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงขอหารือ ดังนี้

๑. ความในมาตรา ๑๙ และมาตรา ๗๒ ข้างต้น หมายความว่า “บุคคลนั้นต้องมีตำแหน่งเป็นศาสตราจารย์หรือรองศาสตราจารย์ ก่อนแล้วในวันที่ ๓๐ กันยายนของปี” หรือ “หากบุคคลนั้นมีตำแหน่งเป็นศาสตราจารย์อยู่ก่อนวันใด ๆ ที่กำหนด อาจให้ได้รับการขยายเวลาราชการได้เมื่ออายุครบหกสิบปีบริบูรณ์แล้ว โดยให้ขยายเวลาราชการได้ตั้งแต่สิ้นปีงบประมาณนั้นเป็นต้นไป” กล่าวคือ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาได้กำหนดวิธีการพิจารณาขยายเวลาราชการโดยให้สถาบันอุดมศึกษาพิจารณาอนุมัติให้ขยายเวลาราชการให้แล้วเสร็จก่อนที่ข้าราชการผู้นั้นจะเกษียณอายุราชการไม่น้อยกว่า ๖ เดือน (ภายในวันที่ ๓๑ มีนาคมของปีที่เกษียณอายุราชการ) หากผู้ขอขยายเวลาราชการได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับศาสตราจารย์หรือระดับรองศาสตราจารย์ในระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน - ๓๐ กันยายนของปีที่เกษียณอายุราชการ ข้าราชการผู้นั้นจะมีสิทธิได้รับการพิจารณาเพื่อขยายเวลาราชการหรือไม่

๒. การต่อเวลาราชการจนถึงสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์นั้น จะต้องต่อเวลาราชการในคราวเดียว ๕ ปี หรือต่อเวลาราชการในช่วงเวลาที่สั้นกว่า ๕ ปี เช่น ต่อเวลาคราวละ ๑ ปี จนครบ ๕ ปี โดยมีการประเมินเพื่อต่อเวลาราชการทุก ๆ ปี หากปีใดผลการประเมินไม่ผ่านเกณฑ์ก็อาจไม่พิจารณาขยายเวลาราชการต่อไป ได้หรือไม่

ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๑/๐๓๘๗ ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๐ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ประกอบกับได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา) แล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับศาสตราจารย์หรือระดับรองศาสตราจารย์ในระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน - ๓๐ กันยายนของปีที่เกษียณอายุราชการ มีสิทธิได้รับการพิจารณาเพื่อต่อเวลาราชการหรือไม่ นั้น เห็นว่า เมื่อบทบัญญัติมาตรา ๑๙[๑] แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดให้ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีตำแหน่งวิชาการระดับศาสตราจารย์และระดับรองศาสตราจารย์ซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือเทียบเท่า เมื่ออายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในสิ้นปีงบประมาณอาจให้รับราชการเพื่อทำหน้าที่สอนหรือวิจัยต่อไปได้จนถึงสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์ ย่อมหมายความว่า ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาผู้มีคุณสมบัติทางวิชาการครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาให้รับราชการต่อไปในปีที่ตนมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์อย่างช้าภายในวันสิ้นปีงบประมาณนั้น การที่ ก.พ.อ. จะกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการต่ออายุราชการของข้าราชการดังกล่าว โดยกำหนดให้ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาผู้ประสงค์จะขอต่ออายุราชการทุกกรณีรวมตลอดถึงผู้ซึ่งอยู่ระหว่างขอตำแหน่งวิชาการต้องยื่นเรื่องต่อผู้มีอำนาจพิจารณาและให้สภาสถาบันอุดมศึกษาพิจารณาอนุมัติให้ต่อเวลาราชการให้แล้วเสร็จก่อนที่ข้าราชการผู้นั้นจะเกษียณอายุราชการไม่น้อยกว่าหกเดือนจึงไม่อาจกระทำได้ เพราะขัดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายแม่บทดังได้อธิบายมาแล้วข้างต้น

ประเด็นที่สอง การต่อเวลาราชการจนถึงสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์จะต้องต่อเวลาราชการคราวเดียวห้าปีหรือสามารถต่อเวลาราชการตามช่วงเวลาที่ผ่านการประเมินซึ่งอาจไม่ถึงห้าปีก็ได้ ใช่หรือไม่ นั้น เห็นว่า เมื่อพิจารณามาตรา ๑๙[๒] และมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง[๓] แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่กำหนดให้ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา อาจให้รับราชการเพื่อทำหน้าที่สอน

---

[๑]มาตรา ๑๙ ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีตำแหน่งวิชาการระดับศาสตราจารย์หรือระดับรองศาสตราจารย์ซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือเทียบเท่า เมื่ออายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในสิ้นปีงบประมาณ อาจให้รับราชการเพื่อทำหน้าที่สอนหรือวิจัยต่อไปได้ จนถึงสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์

การต่อเวลาราชการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ ก.พ.อ. กำหนด

[๒]โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

[๓]มาตรา ๗๒ ภายในระยะเวลาสิบปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มิให้นำมาตรา ๑๙ มาใช้บังคับและให้ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่ระดับรองศาสตราจารย์ขึ้นไปเมื่ออายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในสิ้นปีงบประมาณ อาจให้รับราชการเพื่อทำหน้าที่สอนหรือวิจัยต่อไปได้จนถึงสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ ก.พ.อ. กำหนด

หรือวิจัยต่อไปได้จนถึงสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์ โดยการต่อเวลาราชการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ ก.พ.อ. กำหนด และเมื่อพิจารณาข้อ ๒.๔[๕] ของหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขยายเวลาราชการของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ฉบับปรับปรุง) ที่กำหนดให้ข้าราชการที่ผ่านการประเมินเพื่อขยายเวลาราชการ ให้รับราชการต่อไปได้จนถึงวันสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์แล้ว ย่อมเห็นได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดให้มีการประเมินเพื่อขยายเวลาราชการเฉพาะกรณีที่ข้าราชการมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์เท่านั้น และเมื่อผ่านการประเมินแล้ว สามารถรับราชการต่อไปได้จนถึงวันสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์ โดยไม่มีหลักเกณฑ์ วิธีการหรือเงื่อนไขอื่นที่กำหนดให้สามารถต่อเวลาราชการตามช่วงเวลาที่ผ่านการประเมินซึ่งอาจไม่ครบห้าปีได้แต่อย่างใด ดังนั้น การต่อเวลาราชการจึงต้องต่อให้ข้าราชการที่ผ่านการประเมินคราวเดียวห้าปีเพื่อให้รับราชการต่อไปได้จนถึงสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์ แต่ทั้งนี้ ไม่เกี่ยวข้องกับการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการประจำปีของผู้นั้นซึ่งจะต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบและข้อบังคับที่ใช้กับข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษานั้น

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ
(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เมษายน ๒๕๕๐

---

[๕]ข้อ ๒.๔ ข้าราชการที่ผ่านการประเมินเพื่อขยายเวลาราชการ ให้รับราชการต่อไปได้จนถึงวันสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบ ๖๕ ปีบริบูรณ์